

ІНСТИТУТ КІБЕРНЕТИКИ ІМЕНІ В.М.ГЛУШКОВА НАН УКРАЇНИ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Директор Інституту кібернетики
імені В.М. Глушкова НАН України
академік НАН України

Іван СЕРГІЄНКО

29 вересня 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ МЕНЕДЖМЕНТ ПРОЕКТІВ ТА ТРАНСФЕР ТЕХНОЛОГІЙ (ОНД.07)

для здобувачів освітньо-наукового рівня «доктор філософії»

галузь знань
спеціальність
освітній рівень
освітньо-наукова програма
вид дисципліни

F «Інформаційні технології»
F3 «Комп'ютерні науки»
третій (освітньо-науковий)
«Комп'ютерні науки»
обов'язкова

Форма навчання	денна / заочна
Навчальний рік	2025/2026
Рік навчання	2
Кількість кредитів ECTS	3
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма заключного контролю	диференційований залік

Викладач: Будник Микола Миколайович, д.т.н., с.н.с.

Пролонговано Вченою радою Інституту кібернетики імені В.М. Глушкова НАН України

Навчальні роки пролонгації	Голова вченої ради	Підпис	№ протоколу	Дата протоколу
20___/20___ р.	_____	_____	_____	_____
20___/20___ р.	_____	_____	_____	_____
20___/20___ р.	_____	_____	_____	_____
20___/20___ р.	_____	_____	_____	_____

КИЇВ – 2025

РОЗРОБНИК:

Головний науковий співробітник відділу
сенсорних пристроїв, систем та технологій безконтактної діагностики,
д.т.н., с.н.с.

Микола БУДНИК

Робочу програму розглянуто та схвалено на засіданні відділу мікропроцесорної техніки

Протокол від “29” вересня 20 25 року № 15

Завідувач відділу
д.т.н., професор

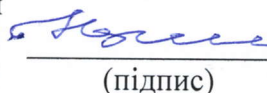
Володимир ОПАНАСЕНКО

(підпис)

Робочу програму ухвалено науково-методичною радою

Протокол від “22” вересня 20 25 року № 2

Голова науково-методичної ради
академік НАН України

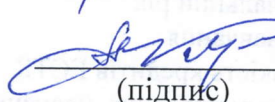
Іван СЕРГІЄНКО

(підпис)

**Робочу програму затверджено Вченою радою Інституту кібернетики імені
В.М. Глушкова НАН України**

Протокол від “29” вересня 20 25 року № 15

Учений секретар

Анатолій КУЛЯС

(підпис)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми ФЗ «Комп’ютерні науки»

“29” вересня 20 25 року

Гарант освітньої програми
д.т.н., с.н.с.

Микола БУДНИК

(підпис)

1. Мета навчальної дисципліни

«Менеджмент проектів та трансфер технологій» полягає у наданні аспірантам відповідних знань щодо планування та виконання наукових проектів, а саме - написання та подання запитів на науково-дослідні роботи (НДР), їх адміністрування, оформлення звітності та обліку (державної реєстрації), а також питанням впровадження результатів НДР у практику, зокрема – сертифікація, захист авторських прав та інтелектуальної власності, подання та адміністрування інноваційних (науково-технічних) проектів та розробок, стартап-проектів та ліцензійних угод на основі результатів власного дисертаційного дослідження у галузі комп'ютерних наук.

2. Попередні вимоги до знань і вмінь:

1. *Аспірант повинен знати:* основи організації та планування наукових досліджень.
2. *Аспірант повинен знати:* сучасний рівень наукових досягнень по темі дисертаційного дослідження,
3. *Аспірант повинен знати:* основи захисту інтелектуальної власності та авторських прав.
4. *Аспірант повинен вміти* формулювати суть результатів, отриманих в рамках власного дисертаційного дослідження, їх новизну та технічний результат (корисний ефект).
5. *Аспірант повинен вміти* взаємодіяти із сучасними програмно-технічними засобами, інформаційними системами, хмарними платформами та іншими цифровими сервісами.
6. *Аспірант повинен вміти* працювати з сучасними засобами авторизації та багатофакторної ідентифікації користувача, зокрема електронним цифровим підписом (ЕЦП) чи кваліфікованим електронним підписом (КЕП).

3. Завдання (навчальні цілі): набуття знань, умінь та навичок (компетентностей) на рівні новітніх досягнень у галузі комп'ютерних наук, відповідно науково-освітньої кваліфікації «доктор філософії». Зокрема, це здатність:

- розвивати й реалізовувати нові конкурентоздатні ідеї в галузі комп'ютерних наук;
- здатність критично переосмислювати наявні досягнення та відстежувати тенденції їх розвитку в галузі комп'ютерних наук.

4. Анотація навчальної дисципліни:

Дисципліна «Менеджмент проектів та трансфер технологій» відноситься до переліку обов'язкових дисциплін. Вона забезпечує аспіранта сучасними засобами та вміннями для менеджменту проектів, захисту ноу-хау та авторських прав, інтелектуальної власності, отриманих в результаті досліджень за спеціальністю F3 «Комп'ютерні науки». Головне завдання курсу – навчити аспірантів планувати та виконувати наукові проекти, захищати інтелектуальну власність, створену під час навчання в аспірантурі та виконання дисертаційного дослідження, впроваджувати результати досліджень у практику.

Змістові модулі:

- 1) Менеджмент НДР, науково-технічних проектів та розробок.
- 2) Трансфер технологій, захист ноу-хау, сертифікація та стартапи.

Мова викладання: українська

Місце в структурно-логічній схемі спеціальності: Даний курс стосується розділу 13 «Менеджмент проектів та трансфер технологій» програми кваліфікаційного іспиту зі спеціальності F3. В результаті успішного засвоєння курсу аспірант отримує практичні знання та вміння адміністрування НДР та науково-технічних проектів, сертифікації, захисту авторських прав та інтелектуальної власності, трансферу технологій в галузі комп'ютерних наук. За результатами курсу кожен аспірант повинен на основі власного дисертаційного дослідження підготувати заявки на НДР 4-х типів (НАНУ для молодих вчених, НФДУ, УНТЦ, УФС), заявки на корисну модель, свідоцтво на авторське право, технологію.

Термін вивчення: дисципліна вивчається на 2-му році навчання в обсязі 90 годин. Курс закінчується диференційованим заліком.

5. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ:

Результат навчання (РН) (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання (за необхідності)	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
РН 1.1	Знати основні відомості з питань інтелектуальної власності структуру корисної моделі та винаходу та процедуру її подачі в УКРНОІВІ	Лекція	Залік, модульні контрольні роботи, активна робота на лекції, усні відповіді	20%
РН 1.2	Знати основні вимоги для подачі заявки на свідоцтво на авторське право та реєстрацію технології			
РН 1.3	Знати структуру запиту на НДР, вимоги різних організацій до проектів та відмінності між ними.			20%
РН 1.4	Знати інтерфейс та правила роботи з електронними кабінетами при реєстрації інтелектуальної власності та подачі запитів на НДР.			
РН 2.1	Вміти підготувати заявку на реєстрацію патентів, технологій та свідоцтв на авторське право	Самостійна робота	Залік, виконання завдань, винесених на самостійну роботу	20%
РН 2.2	Вміти працювати в електронними кабінетами при реєстрації інтелектуальної власності			20%
РН 2.3	Вміти працювати в електронними кабінетами при подачі запитів на НДР.	Залік, модульні контрольні роботи	Залік, виконання модульних контрольних робіт, виконання завдань, винесених на самостійну роботу	5%
РН 3.1	Обґрунтовувати власний погляд на задачу, спілкуватися з колегами з питань інтелектуальної власності та управління проектами.			5%
РН 4.1	Демонстрація авторитетності, інноваційність, високий ступінь самостійності, академічна та професійна добросовісність, послідовна відданість розвитку нових ідей або процесів у передових контекстах професійної та наукової діяльності.			5%
РН 4.2	Відповідально ставитися до виконуваних робіт, нести відповідальність за їх якість			

6. СПІВВІДНОШЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ ДИСЦИПЛІНИ ІЗ ПРОГРАМНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ

Результати навчання дисципліни	РН 1.1	РН 1.2	РН 1.3	РН 1.4	РН 2.1	РН 2.2	РН 2.3	РН 3.1	РН 4.1	РН 4.2
Програмні результати навчання										
<i>(з опису освітньої програми)</i>										
ПРН-2. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми комп'ютерної науки держав*ною та іноземною мовами, кваліфіковано відображати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних міжнародних наукових виданнях.	+			+				+	+	+
ПРН-5. Планувати і виконувати експериментальні та/або теоретичні дослідження з комп'ютерних наук та дотичних міждисциплінарних напрямів з використанням сучасних інструментів, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми.			+	+				+		
ПРН-7. Розробляти та реалізовувати наукові та/або інноваційні інженерні проекти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі наукові та технологічні проблеми комп'ютерної науки з дотриманням норм академічної етики і врахуванням соціальних, економічних, екологічних та правових аспектів.	+					+	+			
ПРН-10. Здійснювати пошук та критичний аналіз інформації, концептуалізацію та реалізацію наукових проектів з комп'ютерних наук.			+				+			
ПРН-11. Вміти підготувати та зареєструвати об'єкти авторського права та інтелектуальної власності, формулювати відмітні ознаки, патентну новизну та технічний результат.	+	+		+	+	+				

7. СХЕМА ФОРМУВАННЯ ОЦІНКИ.

7.1. Форми оцінювання здобувачів освітньо-наукового ступеня:

- оцінювання впродовж навчального періоду:

№	Метод оцінювання	Результати навчання, які оцінюються	Кількість балів	
			Максимум	Мінімум
1	Активна робота на лекції, усні відповіді	РН1.1, РН1.2, РН1.3, РН1.4	10	6
2	Виконання завдань, винесених на самостійну роботу	РН2.1, РН2.2	10	6
3	Модульні контрольні роботи у формі тестів	РН2.2, РН2.3, РН3.1, РН4.1, РН4.2	40	24
	Всього		60	36

- підсумкове оцінювання: диференційований залік.

- максимальна/мінімальна кількість балів які можуть бути отримані: 40/24 балів;

- результати навчання які будуть оцінюватись: РН1, РН2, РН3, РН4;

- форма проведення і види завдань: контрольна робота у формі тестів (20 запитань)..

Здобувачі освітньо-наукового ступеня, які за результатами поточного оцінювання набрали сумарно меншу кількість балів ніж критично-розрахунковий мінімум – 20 балів, до Заліку не допускаються.

Рекомендований мінімум поточного оцінювання – 36 балів, що при мінімумі підсумкового оцінювання 24 бали забезпечує сумарно 60 балів, тобто досягнення мінімуму для отримання позитивної оцінки з дисципліни (зарахування заліку).

7.2. Організація оцінювання:

Обов'язковим є виконання завдань, винесених на самостійну роботу за графіком робочої програми. Обов'язковим для допуску до Заліку є виконання завдань, винесених на самостійну роботу, до вказаної викладачем дати, перед початком екзаменаційної сесії, згідно навчального плану.

Терміни проведення форм оцінювання:

1. Активна робота на лекції, усні відповіді: протягом навчального періоду;
2. Виконання завдань, винесених на практичні заняття: протягом навчального періоду;
3. Виконання модульних контрольних робіт: до 9 тижня навчального періоду.

У випадку відсутності з поважних причин відпрацювання завдань та перескладання підсумкового оцінювання здійснюються у відповідності до „Положення про організацію освітнього процесу у Інституті кібернетики ім. В.М. Глушкова НАН України”.

7.3. Шкала відповідності оцінок

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59

**8. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.
ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ ТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ**

№	Назва лекції	Кількість годин		
		Лекції	Прак-тичні	Самост. робота
Змістовий модуль 1. Менеджмент НДР, науково-технічних проектів та розробок.				
1	<p>Тема 1. Типи проектів (інституційні, колективні, індивідуальні), форми згідно виконання чи фінансування (один, субвиконавець/співфінансування, два/білатеральні, багато - консорціум/фандрайзинг), тип фінансування (благодійні, регулярні/державні, партнерські/недержавні, комерційні/інвестиційні), Основні державні (МОНУ, НАНУ, НФДУ) та інші (міністерства, відомства, галузеві академії, регіони, бізнес) грантонадавачі. Основні нормативні документи (ЗУ, постанови КМУ, відомчі – МОНУ, НАНУ, ДЗ).</p> <p><i>Самостійна робота:</i> Вивчити умови конкурсу на НДР НАНУ для молодих вчених та його структуру, правила роботи з системою РІТ НОД. За темою дисертаційної роботи подати запит на НДР НАНУ для молодих вчених засобами цифрового порталу РІТ НОД НАНУ.</p>	2		8
2	<p>Тема 2. Життєвий цикл проекту, основні стандарти (ДСТУ на НДР та ДКР, на ПЗ, стандарт НАНУ НДР). Етапи виконання, вимоги до результатів, наукової/науково-технічної продукції, вимоги до публікацій, зокрема для докторів філософії. Оформлення звітної документації: проміжний, заключний, анотований звіти. Фінансові аспекти: планова калькуляція, закупівлі, тендери та електронні закупівлі Prozorro. Державна реєстрація проектів (РК та ОК), аудит та моніторинг замовника.</p> <p><i>Самостійна робота:</i> Сформувати РК та ОК на НДР для молодих вчених за допомогою цифрового сервісу на порталі УкрІНТЕІ.</p>	2		7
3	<p>Тема 3. Спеціалізовані конкурси – оборонні (НАНУ, МОНУ, МОУ, НФДУ, УФС) та для молодих вчених (МОНУ, НАНУ, ВРУ, президент). Структура запиту, способи подання (паперовий гібридні, електронний), цифрові портали, електронна система РІТ НОД НАНУ. Основні відомості про Національний фонд досліджень України (НФДУ), структура запиту на грант, електронний кабінет, цифровий портал.</p> <p><i>Самостійна робота:</i> Створити електронний кабінет на порталі НФДУ, за темою дисертаційної роботи подати запит на колективний грант.</p>	2		8
4	<p>Тема 4. Міжнародні гранти, основні грантонадавачі: ЄС (Горизонт, Складовська-Кюрі, Темпус, Еразмус, Євроатом), США (CRDF, USAID), НАТО (SPS, NIAG). Основні відомості про Український науково-технологічний центр (УНТЦ) та типи проектів. Запит на регулярний/</p>	2		8

	партнерський проект: структура, порядок його подання та відбору в УНТЦ, виконання та звітування. <i>Самостійна робота:</i> За темою, дотичною до теми дисертаційної роботи, підготувати запит на регулярний/партнерський проект в УНТЦ.			
5	Тема 5. Основні відомості про стартапи, екосистема (конкурси, кластери, акселератори), мінімально діючий прототип (MVP). Український фонд стартапів (УФС)/ Фонд розвитку інновацій, типи конкурсів та грантів. Бізнес-план та план впровадження технології (ПІВТ). Структура запиту на грант для стартапу за конкурсом BRAVE1 та процедура його подачі в УФС засобами цифрового порталу. <i>Самостійна робота:</i> Створити електронний кабінет на порталі УФС та за темою дисертаційної роботи подати запит на грант для стартапу в рамках конкурсу BRAVE1.	2		8
	Всього модуль 1	10		39
Змістовий модуль 2. Трансфер технологій, захист ноу-хау, стартапи та сертифікація.				
6	Тема 6. Трансфер технологій – основи, нормативні документи, оформлення, державна реєстрація. Поняття про інновації та інноваційні проекти. Державна реєстрація технології в МОНУ. Виробничі аспекти: форми (власне, спільне, ліцензійне, замовне), ліцензування (оборонна продукція, КСЗІ), атестація, системи управління якістю виробництва, метрологія (МА, повірка, калібрування, Інститут метрології), <i>Самостійна робота:</i> За темою дисертаційної роботи подати заявку на реєстрацію технології за допомогою цифрового сервісу на порталі УкрІНТЕІ.	2		7
7	Тема 7. Основні відомості з питань інтелектуальної власності та процедур її захисту в Україні (нормативні документи, органи – УКРПАТЕНТ, УКРНОІВІ). Основні об'єкти ІВ: корисна модель, винахід, промисловий зразок топографія ІС, торгова марка. Класифікація винаходів, основні класи, що стосуються ІТ. Особливості патентування закордоном: РСТ, ЄС, США, Японія, Китай. <i>Самостійна робота:</i> Створити електронний кабінет в цифровому сервісі СПЕЗ-1, за темою дисертаційної роботи підготувати заявку на корисну модель та викласти її на порталі УКРНОІВІ.	2		8
8	Тема 8. Об'єкти авторського права, структура заявки та процедура отримання авторського права. Науковий твір та комп'ютерна програма. Ліцензування, об'єкти - ноу-хау, ОІВ, твори/ПЗ, технічна документація (КД, ТД, ЕД, ТФ) відмінності в ліцензуванні ПЗ та апаратури, для користування чи виробництва. <i>Самостійна робота:</i> Створити електронний кабінет в сервісі СЕВ ЗЕС та за темою дисертаційної роботи підготувати заявку на авторське право на комп'ютерну програму та викласти її на порталі УКРНОІВІ.	2		4

9	<p>Тема 9. Поняття про сертифікацію продукції, локалізацію та оцінку відповідності ПЗ та ПАК/ІВС. Основна НТД (ЗУ, ДСТУ по ПЗ ЗВТ, міжнародні в галузі ІТ), інші (ПЗ - локалізація, спеціалізовані вимоги на прикладі медичних ІС (МІС), військове ПЗ (АQАР 2210:2022)). Процедура оцінки відповідності в Україні та Європі (СЕ маркування), технічний регламент, технічний файл та файл менеджменту ризиків, ДСТУ ІSO/ІЕС 17065. Органи сертифікації: Укртестметрстандарт/УкрТЕСТ, Укрстандартсертифікація, УкрСЕПРО, Євростандарт та інші.</p> <p><i>Самостійна робота:</i> За темою дисертаційної роботи підготувати технічний файл для оцінки відповідності ПЗ.</p>	2	8
	Всього модуль 2	8	31
ВСЬОГО:		18	70

Загальний обсяг **90 годин**, в тому числі:

Лекцій – **18 годин**,

Консультація - **2 години**,

Самостійна робота – **70 годин**.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Закон України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі» - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3687-12#Text>
2. Правила складання і подання заявки на винахід та заявки на корисну модель <https://ukrpatent.org/uk/articles/legislation-and-standards#acts>
3. Закон України «Про авторське право і суміжні права» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12#Text>